

Meet the Boss

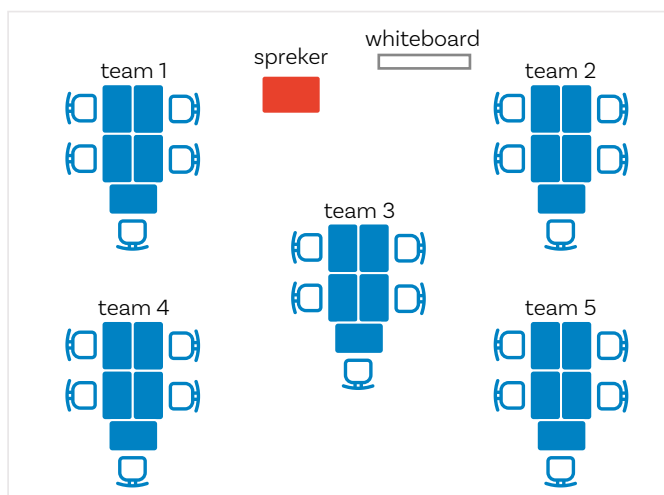
les 4

Argumenteren

In dit docentenblad staat alle benodigde informatie voor het voorbereiden en verzorgen van de vierde debatles. We gaan uit van een les van in totaal 50 minuten. Mochten de lessen op uw school 45 minuten duren, dan kunt u enige tijd winnen door de lokaalopstelling voorafgaand aan de les klaar te laten zetten.

LES 1 Start met debat	LES 2 Speechen	LES 3 Samenvatten	LES 4 Argumenteren	LES 5 Voorbereiden	MEET THE BOSS DEBAT Debatteren
---------------------------------	--------------------------	-----------------------------	------------------------------	------------------------------	--

Lokaalopstelling

Lesverloop

00:00 - 00:03	Klaarzetten lokaalopstelling
00:03 - 00:15	Klassikale uitleg: Argumentatie
00:15 - 00:20	Klassikale uitleg: Oefening van A naar C
00:20 - 00:25	Argumenten uitwerken
00:25 - 00:45	Argumenten presenteren
00:45 - 00:50	Afsluiting & lokaal terugzetten

Benodigheden

- Schoolbord of flip-over
- Beamer / smartboard
- PowerPoint
- Lokaalopstelling
- Dobbelsteen (of digitaal alternatief)
- 1 vel schrijfpapier voor elke leerling

Lokaalopstelling

Formeer 5 groepjes van 5 tot 6 leerlingen met tafels en stoelen. De voorgaande pagina is een mogelijke opstelling weergegeven. Zet ook een tafel zonder stoel klaar aan de voorkant van de klas. Vanachter deze tafel zullen leerlingen hun argumenten presenteren. Zorg ook voor een bord (of flip-over) waarop presenterende leerlingen kunnen schrijven.

Leerdoelen

Hoofddoelen van deze les:

- Leerlingen kunnen een argument in een debat met tussenstappen onderbouwen
- Leerlingen kunnen uitleggen waarom een argument belangrijk is
- Leerlingen herkennen het verschil tussen een bewering en een argument

Subdoelen van deze les:

- Leerlingen kunnen zwakke punten in hun eigen argumenten benoemen
- Leerlingen kunnen zwakke punten in argumenten van anderen benoemen

Leren debatteren door te doen

Debatteren is een vaardigheid. Om een vaardigheid (aan) te leren, is het beoefenen essentieel. Tijdens deze debatlessen is de klassikale uitleg daarom steeds kort en bondig. De lestijd wordt vooral besteed aan oefeningen. Tijdens de oefeningen geeft u concrete tips die leerlingen direct in de praktijk kunnen brengen. Met deze benadering bereikt u de beste leerresultaten, terwijl ook de leerlingen gemotiveerd blijven door de groei die zij ervaren.

Toelichting: Werkvorm 'Van A naar C'

Leerlingen nemen soms genoegen met het doen van *beweringen*, wanneer eigenlijk argumenten worden verwacht. Een bewering wordt pas een argument als het aan twee voorwaarden voldoet:

- 1) De bewering wordt ondersteund met achterliggende denkstappen
- 2) Het belang van het argument wordt ondersteund met achterliggende redenen

In deze les zullen de leerlingen stapsgewijs beweringen gaan uitbouwen tot argumenten. Daarvoor dient de argumentatie-oefening "Van A naar C". Hierbij is het dan de opgave om eerst de

tussenliggende "B" te bedenken en vervolgens uit te leggen waarom C van belang is.

Het verschil tussen een bewering en een onderbouwd argument wordt duidelijk in het volgende voorbeeld. Stel dat er wordt gedebatteerd over de stelling "De overheid moet een DNA-databank aanleggen van alle burgers". Een argument voor deze stelling kan zijn: "Dat vermindert criminaliteit." Dit kan op het eerste gezicht aannemelijk klinken. Maar zoals het er nu staat, is het slechts een bewering.

Ten eerste missen we de tussenliggende denkstappen "B" die bewijzen dat "A" (DNA-databank voor iedereen) zal leiden tot "C" (minder misdrijven).

Een mogelijke invulling van B is:

- > Op dit moment kan de overheid alleen van opgepakte criminelen DNA-profielen opslaan
- > Als DNA-materiaal wordt gevonden bij een misdrijf, is er vaak geen match, omdat het DNA van de dader nog onbekend is
- > Als iedereen in de databank is opgenomen, is de kans op een match enorm groot
- > Dat leidt de recherche sneller tot de verdachte, zodat met evenveel tijd en moeite meer daders worden opgespoord
- > Verdachten komen dan eerder voor de rechter en daders vaker in de gevangenis
- > Deze verhoogde pakkans zal (mogelijke) criminelen ontmoedigen
- > Daardoor zullen minder misdrijven worden gepleegd.

De keuze voor tussenstappen en de volgorde ervan is niet in steen gegoten. Er is juist ruimte voor creativiteit. Daarbij is elke genoemde tussenstap op zichzelf weer een bewering die misschien wel meer onderbouwing behoeft. Is het bijvoorbeeld wel zo dat criminelen bewust nadenken over pakkans? En hoe vaak wordt er bruikbaar DNA-materiaal gevonden na een misdrijf? De keuze van denkstappen in een argument is dus een kwestie van inleven en afwegen: wat is het meest logisch en aannemelijk voor een publiek of jury?

Als een bewering met denkstappen een aannemelijk argument is geworden, is er nog een laatste stap: *gewicht geven aan het argument*. Dit

wordt ook wel *impact* geven genoemd.. Daarbij wordt de vraag beantwoord: waarom is het argument *belangrijk*? Die vraag kan worden beantwoord door concreet en invoelbaar te maken wat op het spel staat. Vaak is de toevoeging van een paar zinnen al voldoende. Hieronder een voorbeeld dat aansluit op de eerdere redenering: -> Minder misdrijven is meer dan een statistiek. Het betekent dat er minder mensen hoeven te lijden als slachtoffer of nabestaande. Het invoeren van een DNA-databank kan daarom de verwoesting van vele levens voorkomen.

Tot slot: "In dagelijkse gesprekken bevragen mensen zelden elkaars beweringen." Het is dan makkelijker (en vaak gezelliger) om mee te denken en in te vullen wat de ander waarschijnlijk bedoelt of waarom iets van belang is. In een debat is dat anders. Van debaters wordt verwacht dat zij juist wel elkaar en zichzelf bevragen. De jury zal bij het beluisteren zo min mogelijk meedenken en invullen voor de debaters. Debaters worden daardoor aangespoord om hun denkstappen inzichtelijk te maken voor iedereen. Dit maakt het makkelijker om die denkstappen vervolgens weer te toetsen, wat leidt tot een veel inhoudelijker en uitdagender debat.

Gedetailleerd programma

00:00 - 00:03 Lokaal klaarzetten (3 min)

Zet de powerpoint klaar (SLIDE 1).

Laat leerlingen het lokaal in de juiste opstelling zetten: 5 groepjes voor 5 tot 6 leerlingen met tafels en stoelen. Plaats ook een tafel aan de voorkant van het lokaal voor de sprekers.

00:03 - 00:15 Klassikale uitleg: Argumentatie (12 min)

Kondig aan dat leerlingen vandaag gaan oefenen met argumenteren (SLIDE 2). Dit gaat leerlingen helpen met het onderbouwen van argumenten, onder andere tijdens de openingspeeches van de debatten die nog gaan volgen.

Leg uit wat de grootste valkuil is wat betreft argumenteren, namelijk te beweren zonder te onderbouwen (SLIDE 3). Na vandaag weten leerlingen hoe ze van een bewering een onderbouwd argument kunnen maken. Hoe dat werkt, gaat u nu eerst illustreren aan de hand van een voorbeeld. Vervolgens gaan leerlingen zelf aan de slag.

Stel dat leerlingen zouden debatteren over de stelling "De overheid moet een DNA-databank aanleggen van alle burgers" (SLIDE 4). Een argument voor deze stelling zou kunnen zijn dat dit criminaliteit zal verminderen (SLIDE 5).

Wijs leerlingen erop dat wat er nu op de slide staat nog niks meer is dan een bewering. In een debat zou het nog niet als argument mee worden gewogen. Om het tot een argument te maken moeten twee hulpvragen beantwoord worden:

1) Waarom is dit argument *waar*?

Oftewel: via welke tussenstappen leidt vertrekpunt A tot uitkomst C?

2) Waarom is dit argument *belangrijk*?

Oftewel: Als uitkomst C wordt bereikt, wat betekent dit dan concreet en voor wie?

En waarom is dit een verbetering?

De jury kan geen gedachten lezen en zal bovenstaande vragen niet voor de leerlingen gaan invullen. Leerlingen moeten de denkstappen dus zelf gaan produceren. Dit wordt geoefend in de werkvorm "Van A naar C". Eerst krijgen de leerlingen een bewering te zien waarin van "A" naar "C" wordt "gesprongen". Zij gaan vervolgens de tussenstappen ("B") bedenken en invullen. Tenslotte leggen zij uit waarom de sprong naar "C" zo belangrijk is. Het beantwoorden van de hulpvragen (SLIDE 6) helpt hen bij deze stappen. Vraag leerlingen om deze hulpvragen op te schrijven.

Start nu een interactief gesprek met de leerlingen over de vraag welke tussenstappen nodig zijn om het voorbeeldargument (SLIDE 7) te onderbouwen. Schrijf die stappen op het bord of de flip-over (ze hoeven nog niet in de juiste volgorde te staan). Werk samen met de leerlingen toe naar een begrijpelijke redenering op het bord, waarbij met tussenstappen wordt uitgelegd waarom “A” tot “C” zal leiden. Vraag vervolgens aan de klas om redenen waarom het bereiken van “C” belangrijk is.

Rond dit voorbeeld af door nog een laatste keer stil te staan bij het verschil tussen een bewering en een argument (SLIDE 8). Leerlingen gaan hierna in teams verder met het opbouwen van argumenten.

00:15 – 00:20 Klassikale uitleg: Argumentatie-oefening van A naar C (5 min)

Kondig aan dat elk team een eigen invuloefening gaat doen zoals net klassikaal gedaan is (SLIDE 9). De klas is al ingedeeld in 5 teams overeenkomstig de lokaalopstelling. Ieder team zal 1 spreker leveren die voor de klas in tussenstappen een bewering zal onderbouwen.

Elke leerling mag overleggen met zijn of haar team, maar maakt individueel aantekeningen en werkt zelf het argument uit (op een eigen blaadje). Benoem dat het belangrijk is om de tussenstappen te noteren in een paar kernwoorden, maar dat leerlingen niet het hele argument woord voor woord moeten uitschrijven (dat leidt namelijk tot oplezen, i.p.v. toespreken).

Kondig de beweringen één voor één aan voor ieder team (SLIDE 10 t/m 15) en laat iedere leerling de bewering opschrijven die door hem of haar moet worden onderbouwd. Kondig aan dat er maximaal 5 minuten voorbereidingstijd is en dat daarna de spreker wordt bepaald voor elk team. Laat nu de teams overleggen en schrijven. Zet de argumentatie-hulpvragen in beeld (SLIDE 16).

00:20 – 00:25 Argumenten uitwerken (5 min)

Waak ervoor dat leerlingen niet alleen gezellig overleggen, maar dat iedereen individueel schrijft aan hun argument.

Kies in de laatste 2 minuten in elk team de spreker met behulp van een dobbelsteen. Ga elk team langs en laat leerlingen zelf een uniek nummer kiezen van 1 t/m 6. Gooi vervolgens de dobbelsteen (of gebruik een digitaal alternatief). De leerling met het overeenkomstige nummer zal het argument voor de klas uit gaan werken. Herhaal dit voor de overige groepjes. Geef deze uitgekozen leerlingen vervolgens nog een laatste minuut voor de laatste voorbereiding.

Toelichting: Dankzij de dobbelsteen krijgen leerlingen de indruk dat het willekeurig is wie er uiteindelijk moet spreken. Dit voorkomt dat u als docent iemand uit moet kiezen en kan een heleboel weerstand en onderhandelingen voorkomen.

Toelichting: Door pas laat in de voorbereidingstijd de uiteindelijke spreker bekend te maken, weten de leerlingen niet wie er zal moeten presenteren. Dit verhoogt de motivatie om aan de slag te gaan met de voorbereiding en hierdoor worden meer leerlingen geactiveerd.

00:25 – 00:45 **Argumenten presenteren (20 min)**

Laat de slide met de hulpvragen voor argumentatie op het scherm staan (SLIDE 16). Vraag alle leerlingen om zich te richten op de tafel voor de klas van waarachter de leerlingen straks hun argumenten zullen gaan presenteren. Ga als docent zelf klaarstaan om te schrijven op het whiteboard of de flipover. Benoem eerst nogmaals kort wat de bedoeling van de oefening is: Elke spreker legt straks eerst in maximaal 2 minuten het argument stapsgewijs uit aan de klas. De docent noteert de denkstappen met steekwoorden en pijlen op het bord. Onderbreek de spreker als de stappen te snel worden doorlopen om te kunnen worden genoteerd. De spreker zal eerst het argument zo compleet mogelijk uitleggen en blijft daarna staan. Als de tussenstappen bij B zijn genoteerd, stel dan de vraag: “waarom is het bereiken van C eigenlijk belangrijk?”. De spreker kan dan gewicht en impact geven aan het argument. Schrijf het antwoord naast of onder C.

Vraag nu aan de klas of er tussen A en C denkstappen ontbreken of onduidelijk zijn. De spreker kan dan ter plekke de redenering nog aanvullen of wijzigen. Dit wordt vervolgens door u aangevuld op het bord, totdat het argument goed genoeg wordt bevonden, of de tijd op raakt (ongeveer 4 tot 5 minuten per bewering/team).

Vraag dan nu de eerste spreker van team 1 naar voren en voer bovenstaande procedure uit. Zet bij elk team de bijbehorende bewering op het scherm (SLIDE 10 t/m 15). Herhaal deze procedure voor de overige teams. Probeer feedback aan leerlingen vooral te richten op argumentatie; spreekstijl komt in andere lessen aan bod.

00:45 – 00:50 **Nabespreken & lokaal terugzetten (5 min)**

(SLIDE 17). Bedank de leerlingen voor hun inzet, laat ze het lokaal terugzetten in de oorspronkelijke opstelling en sluit de les af.

TIP Vraag aan de leerlingen, als daar nog tijd voor is, wat ze deze les geleerd hebben. Op deze manier vatten ze zelf de les samen en onthouden ze vaak meer!

EINDE LES 4

Wilt u meer weten?

Deze lesbrief is ontwikkeld door de DebatUnie voor het project Meet the Boss. Heeft u vragen?

Kijk dan op www.debatunie.nl of bel 071 203 2403

Breng samen met
Jet-Net & TechNet
technologie tot leven!

www.jet-net.nl/voortgezet-onderwijs

onderdeel van

